

2 | Modrá dáma

Henry ze vzduchu viděl ohně na Sumatře. Původní pralesy a rašeliniště se tu vypalovaly, aby se vytvořil prostor pro nové palmové plantáže. Z nich se získával palmový olej, který tvořil součást asi poloviny všech výrobků v regálech supermarketů, od arašídového másla po rtěnky. Rok co rok zahalil dým z požárů jihovýchodní Asii, stávalo se, že požáry pozabíjely stovky tisíc lidí a přispívaly ke globálnímu oteplování. Sotva Henry vystoupil v Jakartě z letadla a postavil se do fronty na taxík, do nosu mu udeřil místní těžký vzduch. Rozhlédl se kolem sebe po davech cestujících a pomyslel si: astma, rakovina plic, plicní choroby – nemoci způsobující, každá jinak, kruté umírání. Měl profesionální zvyk vidět patologické projevy všude, kam se podíval.

Začínalo období monzunových dešťů. Černá mračna byla obtěžkaná vodou, ulice zablácené po posledním lijáku. Jakarta byla městem chudinských čtvrtí, ale také mrakodrapů, které se zvolna propadaly pod zem. Rostoucí populace stále víc vysoušela vodonosnou vrstvu půdy pod svýma nohama, takže se jim ostrov propadal, zatímco moře kolem něj neustále stoupalo. Je to něco jako hromadná sebevražda, pomyslel si Henry.

„Poprvé v Jakartě?“ zeptal se řidič.

Henryho myšlenky se toulaly někde daleko. Začalo znovu pršet a doprava se ve frustrované kakofonii zastavila. Po chodníku je minul chlapec s oslím povozem, naloženým do výšky tří metrů klecemi s drůbeží.

„Byl jsem tu už mockrát,“ odpověděl Henry. Indonésie byla líhnní nemocí, ideálním místem, kde se epidemiologové mohli cvičit ve svém řemesle. Politici jim při tom moc nepomáhali. Právě teď tu vypukla epidemie spalniček, částečně způsobená tažením proti očkování. AIDS se tu šířil rychleji než v jakékoli jiné zemi světa, což vláda zneužívala jako argument pro perzekuci homosexuálů a transsexuálů.

Taxikář byl podsaditý a hovorný, v kulatém klobouku bez krempy, který si oblíbili indonéští muslimové. Na zpětném zrcátku visela snítka jasmínu, jehož vůně sytila dusný vzduch v autě. Henry zahlédl odraz řidičova obličeje. Muž měl navzdory dešti, který jako kulky bubnoval do čelního skla, na očích sluneční brýle.

„Nechcete se podívat po staré Jávě, šéfe?“

„Jsem tady jen na jeden den.“

Když se přiblížili k indonéskému ministerstvu zdravotnictví, doprava trochu prořídla, ale déšť neustával. Henrymu bylo jasné, že než doběhne pod zastřešený vchod, bude promočený na kost.

„Počkejte, šéfe, pomůžu vám.“ Taxikář otevřel kufr auta a vyndal z něj Henryho zavazadlo. Pak roztáhl deštník a doprovodil Henryho pod stříšku. „Byl jste v Jakartě už mockrát, ale nepřivezete si deštník, když přijdou monzuny?“ zažertoval.

„Tentokrát už se z toho poučím.“

„Mám na vás počkat?“

„Nevím, jak dlouho se zdržím,“ přiznal Henry. „Možná hodinu.“

„Zavolejte mi, šéfe, přijedu pro vás,“ nabídl mu taxikář

a podal mu navštívenku, kde kromě telefonního čísla stálo: „Bambang Idris k vašim službám.“

„*Terima kasih*, Bambang,“ odpověděl Henry, čímž vyčerpal svou zásobu indonéských výrazů.

O tři hodiny později pořád ještě seděl v ministerském předpokoji s desítkou dalších ospalých žadatelů o schůzku. Sluha s čajem se na něj tázavě zadíval, ale Henryho potřeba kofeinu byla zcela uspokojená a jeho trpělivost téměř vyčerpaná. Teď už ho trápila jen jediná věc: aby se dostal včas domů. Znovu v telefonu zkontroloval rezervaci letu. Pořád by ještě stihl zajet do tábora, vzít si tam vzorky a uhánět na letiště, ale bude to jen tak tak. Za osm hodin by měl nastupovat do letadla směr Tokio. Jestli tenhle let zmešká, zmešká i Teddyho narozeniny. A všechno jen kvůli zbytečné úřednické snaze dokázat druhým svou převahu.

Naposledy v téhle místnosti Henry vysedával v roce 2006. Tehdy byla zdejší ministryní zdravotnictví Siti Fadilahová Supariová, která cizím vědcům odmítala poskytnout vzorky viru ptačí chřipky H5N1 se značným smrtícím potenciálem. Na chorobu zemřela víc než polovina ze šesti set lidí, většinou z Indonésie, kteří se od ptáků nakazili. Pokud by byl H5N1 přenosný v lidské populaci, během pár týdnů by se mohl rozšířit po celé zeměkouli a následky by byly tragické. Epidemiologové po celém světě byli jako na trní, a přece si Indonésie mikroby žárlivě střežila a tvrdila, že nemoc je místním přírodním zdrojem jako zlato nebo olej. Ministryně nazvala svou novou politiku „virovou suverenitou“. Další země jako Indie se jejího receptu rychle chytily a začaly se tvářit, jako by na různé nakažlivé choroby měly patent.

Henry do téhle polemiky zabředl už tenkrát. Oháněl se argumentem, že zadržovat informace je šílenství. Věda nezná hranice a nemoci jakbysmet – zvláště nemoc, která je

doslova přeletí na holubích křídlech. Bez odebraných vzorků bude svět v boji proti nové nemoci bezmocný. Podminuje to celou koncepci světové zdravotní péče. Indonésie namítala, že ostatní země její informace využijí k vytvoření vakcíny, kterou si sama nebude moct dovolit. Henry spolupracoval na návrhu smlouvy, podle níž se země stane podílníkem na případném zisku plynoucím z vědeckého výzkumu. Dohoda ovšem odmítla požadavek Indonésie na neomezený přístup k očkovací látce derivované z jejích vzorků.

Jakmile byla dohoda uzavřena, všechno se zkomplikovalo ještě víc. Ron Fouchier z Erasmoveho lékařského centra v Rotterdamu modifikoval indonéský virus v laboratoři, kde získal nové vlastnosti včetně schopnosti nákazy vzduchem a přenosu mezi savci. Yoshihiro Kawaoka z Wisconsinské univerzity provedl něco podobného s vietnamskou mutací stejného viru. Oba muži se snažili vytvořit molekulový vzorec pro očkování proti případné příští pandemii, jenže když chtěli publikovat své závěry včetně metodologie, deník *New York Times* oba vědce předem pokáral za tak „riskantní“ experiment. „Takový virus by mohl zabít desítky nebo stovky milionů lidí, pokud by z laboratoře unikl nebo byl uloupen teroristy.“ Americká Národní vědecká rada pro biologická rizika nařídila experiment zastavit, ale ještě předtím se vynořil nový problém: komu teď nový virus „patří“. Americká a nizozemská vláda opakovaly předchozí indonéské argumenty. Henry v roce 2012 předsedal shromáždění zástupců světových zdravotnických organizací, které rozhodlo, že by Fouchierova a Kawaokova zpráva měla být vydána bez redakčních úprav, což se také stalo. Henry argumentoval tím, že znalosti jsou nebezpečné, ale nevědomost ještě víc. Indonésané ho obvinili, že je podvedl, a jejich nevraživost od té doby nepominula.

K Henrymu se znovu vydala sekretářka, tentokrát s upjatým blahosklonným úsměvem. „Paní ministryně lituje, ale

bohužel vás dnes nemůže přijmout," pronesla polohlasně, aby Henryho zbytečně neztrapňovala před ostatními čekateli. „Slibuje, že zítra...“

„To je mrzuté," prohlásil Henry.

„Ano," hlesla recepční, zaskočená jeho hlasitostí. „Paní ministryně také lituje, že...“

„To je mrzuté, protože musím trvat na svém požadavku. Bud' mě přijme hned, nebo tu zítra bude mít mezinárodní pozorovatele. Je to jen na ní. Ať se rozhodne do tří hodin.“

Sekretářka vzhledla k hodinám. Do tří zbývalo čtyřicet pět vteřin. Žena zaváhala a pak se rozběhla do pracovny ministryně. Než velká ručička poskočila na dvanáctku, dveře se znovu otevřely.

Ministryně Annisa Novantová byla úřednice s chladnými očima, usmívala se jen zřídkka, maskujíc tím vlastní nejistotu. Henry se s ní poprvé setkal ještě coby se zdravotnickou úřednicí na Bali v době epidemie vztekliny. Jejím hlavním úkolem tehdy nebylo zvládnout chorobu, ale média. Odvedla přitom tak dobrou práci, že když byla ministryně Siti odsouzena za brání úplatků, na její místo jmenovali Annisu. Nedávno začala nosit hidžáb, znamení toho, jak moc se země přiklání k náboženskému konzervatismu. Další svědomitá wahhábistická byrokratka.

„Henry, vy mě vždycky něčím zaskočíte," prohodila. „Měl jste se mi ohlásit předem. Máme spoustu práce s vystavováním zdravotních potvrzení pro poutníky, kteří se chystají do Mekky. Ale bylo zbytečné vyhrožovat mi četníky z WHO.“

„Nezdržím vás dlouho, paní ministryně. Chtěl jsem se vám jen ohlásit, jak velí předpisy, protože potřebuju vzorky z tábora Kongoli. Pak si zase půjdu po svých.“

„Vážně, Henry? Vždyť to je taková lapálie. Divím se, že vaši nadřízení mají potřebu vynakládat tolik prostředků na...“

„Já nerozhoduju. Jen sbírám data.“

„Už jsme vzorky předali Holanďanům a ti došli k nějakým závěrům. Takže nechápu, proč jste přijel. Teď už v Kongoli žádné problémy nemáme.“

„To snadno ověříme. Odběry nám to potvrdí.“

„Odběry. Hm, to nebude nutné.“

Ministryně namířila dálkovým ovladačem na televizi a zapnula ji. Dávali tam nějakou mexickou telenovelu přeloženou do malajštiny. Annisa ji nevnímala, jen zesílila zvuk tak, že ji Henry stěží slyšel. Ukázala mu, kde jsou v místnosti umístěna odposlouchávací zařízení. „Moc mi to neulehčujete,“ prohodila. „Musím vám sdělit něco důvěrného, abyste pochopil, že to není potřeba řešit.“

„Bez vzorků neodjedu.“

Ministryně se neslyšně zasmála. „Víte, vtip je v tom, že oni totiž vůbec nebyli nemocní.“

„Jsou mrtví.“

„Protože jsme je zadrželi a postříleli!“ prohlásila. „Byli to revolucionáři. Vzbouřenci. Nežádoucí živly. Tábory jsou jich plné. Vy Západani nemáte ponětí, s čím vším se tady musíme potýkat. Samozřejmě že tyhle zásahy oficiálně nehlásíme. Uvádíme jiné důvody. Možná si tuhle verzi vymyslel soudní lékař. Takže je mi líto, že jste cestoval tak daleko, jen abyste se dozvěděl naše malé tajemství. Prosím, prokažte mi tu laskavost a nechte si to pro sebe. Jinak mě dostanete do vážného ohrožení.“

Pokud ministryně o příčině úmrtí v táboře nelhala, pak se nepochybně vystavovala riziku, když to Henrymu prozradila. Neloajlnost se tady tvrdě trestala. A přece.

„Stejně potřebuju zajet do tábora,“ odpověděl.

Ministryně se vztyčila a z očí jí vyšlehly plameny. „Vyloučeno! Je to bezpečnostní riziko. Tábor řídí ozbrojené gangy. Žijí z únosů. Nemůžete tam jet, prostě to nejde!“

„Risknu to.“

„O tom nerozhodujete vy!“ Annisa byla na pokraji hysterie. „Podívejte, i kdyby to místo bylo semenišťem nákazy, co můžeme s našimi omezenými zdroji zajistit? Uděláte z nás vyvrhele, přestanou k nám jezdit turisti. Proč na to máme takhle doplácet?!“

„Děkuji, paní ministryně. Pošlu vám svou zprávu.“

„Zakazuju vám to!“ zařvala za jeho zády.

Bambang zvedl mobil hned. „Ano, šéfe, pořád čekám. Za minutku jsem tam.“

Henry se schovával pod plátěnou stříškou. Déšť se zmírnil na jemné krápání. Vzápětí před budovu předjel tuk-tuk, motorizovaná tříkolka. Vystoupil z ní Bambang s ostýchavým úsměvem a roztaženým deštníkem. Malé vozidlo bylo pomalované tak rozjásanými barvami, že by se dalo označit slovem „veselý“, ovšem nebýt toho, že pro Henryho představovalo nemilé překvapení.

„Co se stalo s toyotou?“

„Můj švagr ji chtěl vrátit.“ Bambang uložil Henryho zavazadlo do maličkého prostoru vozíku. „Tohle je na silnici mnohem rychlejší,“ dodal neprůstřelný argument.

Henry měl chuť zaskřípět zuby. Jestli má stihnout letadlo, bude to o chlup. Mohl jen doufat, že francouzští lékaři jsou rychlí a výkonní a že už pro něj budou mít vzorky připravené. Našel si na satelitní mapě souřadnice Kongoli, ale Bambang to místo znal. „Tam je to pro gaye,“ prohlásil.

„Jak to myslíte?“

„No, zavírají tam gaye. Říkají, že je to tak pro ně lepší. Jinak by je čekalo bičování, možná oběšení, některé taky shazují z budov. To dělají extremisté. Takže je vláda schovává v táborech.“

„Ale všichni vědí, že tam jsou, je to tak?“

„No ovšem,“ odpověděl dobromyslně taxikář.

Jeli kolem zatopených rýžových políček. Monzun a stoupající hladina moře zalévaly zemi, jako při splachování toalety se tu setkávaly vody zdola i shora a odplavovaly půdu. Za pět let zmizí deset, možná dvacet pobřežních sídel. To se teď dělo běžně. Všichni jako by se s blížící se katastrofou smířili.

Výmoly. Káňata na plotech. Stádo vodních buvolů blokující silnici. Bambang troubil, dokud se zvířata s nezúčastněnými výrazy neodloudala. Jel dál po neoznačené silnici, k bráně a strážnímu domku. Když k němu Bambang zatočil, z budky vyběhl strážný a rozčileně gestikuloval, že mají jet pryč.

„Říká ne,“ přetlumočil jeho výkřiky Bambang.

Henry se pokusil vypadat co nejautoritativněji, pokud něco takového vůbec jde, když člověk vystupuje z různovozeného tuk-tuku s obrázky Hello Kitty na bocích. Zamával svým průkazem a pověřujícím dopisem od Marie. „Zdravotní úředník!“ oznámil hromovým hlasem. „Chápeš? Světová zdravotnická organizace. OSN! OSN!“

Strážný se odklidil do budky a někam telefonoval. Henry slyšel zmatené výkřiky. Potom voják vyšel ven a otevřel bránu.

Tuk-tuk minul tanky a vojenské nákladáky i provizorní ubytovací prostory pro vojáky kolem vodárny. Pak dorazil k vysokému plotu, nad nímž se táhl ostnatý drát. Za plotem Henry uviděl stovky lidí, před ním se však rozkládala rozlehlá volná plocha. Na verandě přilehlého domku stál drobný důstojník s rukama opřenýma o boky. Velitel.

„Jděte pryč, pane,“ oslovil Henryho. „Sem je vstup zakázán.“

„Vy mi nerozumíte,“ namítl vážně Henry. „Mám pověření vstoupit kamkoli, kde to zdravotní situace vyžaduje...“

„Po zdravotní situaci tady vám nic není. Odjeďte.“

Henry se mu pokusil předat svoje dokumenty s Mariiným

pověřovacím dopisem, což u předchozí kontroly zabralo, ale důstojník se k němu obrátil zády a zmizel v domku.

Epidemiolog zůstal stát na místě a přemítal, co by měl teď asi udělat. Lidé zadržovaní v táboře stáli vzdáleni pár metrů a zírali na něj, obličeje plné zoufalství a zmatku, čekali, jak se zachová. Začalo znovu pršet, ale nikdo se ani nepohnul. Henry vykročil směrem k táboru, ale pak za zády uslyšel zvuk cvakání zásobníků. Strážný na něj z džípu rozčileně gestikuloval, ať se vrátí do tuk-tuku.

Vzduchem se rozlétl hlas muezzina, svolávající k večerní modlitbě. V tu chvíli strážní ustoupili a z chatrčí, stanů a přístřešků se začali valit věřící, kteří se snažili najít kousek suchého místa k modlitbě. Také Bambang vytáhl zpod sedadla tuk-tuku modlitební kobereček a chtěl sebou plácnout na blátivé prostranství, když se na verandě zase objevil důstojník a pokynul mu, ať jde dovnitř.

Henry se posadil zmateně do tuk-tuku. Nevěděl, co má dělat. Všichni kolem něj se modlili. Nic jiného už asi nezbývá, pomyslel si.

Konečně modlitby skončily a Bambang se vyřítil do deště.

„Pojedeme na letiště,“ požádal ho Henry. „Nemá smysl tady zůstat.“

„Ne, šéfe, je to OK. Udělali jsme dohodu,“ prohlásil taxikář a ukázal na důstojníka na verandě.

„Vy jste mu dal úplatek?“

„Já ne, vy dáte.“

Henry tiše zaklel. Vůbec ho nenapadlo, že tenhle problém dokážou vyřešit pouhé peníze. Bambang si od něj vzal svazek bankovek a odnesl je důstojníkovi na verandu. Ten s nimi zmizel vevnitř, asi aby si je přepočítal. Pak zase vyšel ven a pokývl vojákovi v džípu. Bambang trval na tom, že ponese Henrymu deštník. Tvrdil, že to je součást dohody.

„Je to nebezpečné,“ namítl vědec.

„Mám vás na starost!“ prohlásil taxikář hrdě.

Henry měl s sebou jen jeden ochranný oblek, ale dal Bambangovi dvoje gumové rukavice (vždycky trval na dvojí ochraně rukou) a jednorázovou roušku na zakrytí úst a nosu. Varoval ho taky, aby se nikoho nedotýkal. Brána se za nimi s třesknutím zavřela.

Zkoumání nového patogenu vždycky nevyhnutelně doprovázelo riziko. Nemoci pocházely z nejrůznějších zdrojů, vyvolávaly je viry, parazité, bakterie, plísně, améby, toxiny, spóry či priony. Každý měl vlastní strategii přežití. Vedle bezpečnosti cest, kterými se infekce šířily, se navíc vážné nemoci mohly maskovat jako něco běžného a neškodného. Bolest hlavy může být symptomem infekce dutin nebo příznakem blížící se mrtvice. Horečka, vyčerpání a bolest svalů může znamenat chřipku, nebo meningitidu. Jít do terénu v neznámém prostředí a s minimální ochranou byla vždycky ta nejriskantnější část práce detektiva pátrajícího po původu chorob, jímž Henry byl. Na druhou stranu tu hrozilo tak vysoké nebezpečí propuknutí nákazy, že byl ochoten osobně riskovat. Už dávno pochopil, že nespolehlivým, ale nepostradatelným průvodcem při takovém podniku je štěstí.

Epidemiolog a jeho řidič se setkali se skupinou mladých mužů mezi dvacítkou a třicítkou, v níž bylo i pár dospívajících chlapců. Všichni byli vyhublí, ale ne podvyživení, a navzdory potrhaným šatům se snažili vypadat upraveně. Henry mezi nimi vycítil jistou solidaritu. Když většinu života museli trávit v ústraní, nejspíš si instinktivně vytvořili jakési podzemní společenství.

K Henrymu přistoupil muž, třímající jako žezlo mačetu. V nose měl zlatý cvoček a vlasy mu splývaly na ramena. Měl je obarvené na blond, ale teď už mu odrůstaly a u kořínků byly tmavé. Henry rychle počítal: asi osm centimetrů tmavých vlasů odpovídá zhruba šesti měsícům internace.

„Chce vědět, jestli jste z ochrany lidských práv,“ vysvětloval mu Bambang. „Že prý žádali, aby sem někdo přijel, ale vedení tábora jejich petici odmítlo.“

„Ne, povězte jim, že mě to mrzí, ale že jsem doktor a...“

Jenže už samo to slovo, sotva mu vyklouzlo z úst, strhlo doslova lavinu. „Doktor! Doktor!“ vykřikovali mladíci. Někteří se rozplakali a svezli se na kolena. Z jejich zpocených obličejů a lesknoucích se očí bylo zřejmé, že mnozí mají horečku.

„Jste první člověk zvenku po hodně dlouhé době,“ prohodil Bambang.

„Nikdo je tady neošetřuje?“

Bambang se zeptal mladíka s mačetou.

„Prý tady byli Francouzi. Ale teď jsou všichni mrtví.“

„Kolik mrtvých je v táboře?“

„Hodně. Nikdo je už nepohřbívá. Všichni jsou příšerně vyděšení.“

Jeden z mládenců Bambangovi něco naléhavě pošeptal.

„Říká, že se za vás modlili, šéfe. Viděli vás u brány a modlili se k Alláhovi, abyste byl doktor, co je přišel zachránit. Jste prý odpovědí na jejich modlitby.“

Henry chápal, že v tuhle chvíli toho může udělat jen málo. Stál uvnitř rizikové zóny a všichni kolem něj byli zřejmě infikovaní. V zadní části tábora zahlédl bagr, zřejmě jediný příspěvek vedení tábora k řešení epidemie – takový stroj mohl rychle hloubit jámy pro masové hroby. Henryho napadlo, kde je asi bagrista.

Mladík s mačetou ho vedl blátivými cestičkami, kde se Henry opíral o svou hůl, aby neupadl. Bambang šel za ním a celkem zbytečně nesl roztažený deštník. Zaneřádný tábor působil jako čirá improvizace, stavebními materiály tu byly kusy kartonu, igelitky a kusy plátna. Některé střechy byly spíchnuté ze zploštělých plechovek od limonád. Před jednou chatrčí se v louži ráchala kachna na vodítku. Stranou

od chýši stál modrý stan francouzské odnože Lékařů bez hranic – Médecins sans frontières –, s logem MSF zářícím po straně.

Henry opatrně odtáhl chlopeň stanu. Z pachu smrti se mu zvedl žaludek.

„Teď už běžte,“ vyzval svého společníka.

Bambangovy oči se naplnily hrůzou z toho, co viděl, ale rezolutně zamumlal: „Já vás musím chránit.“

„Tady nemusíte, budu v pořádku. Ale poslouchajte, na nic nesahejte, je vám to jasné? Moje práce mi tu teď zabere nějakou dobu. Počkejte na mě venku.“ Zadíval se naléhavě na taxikáře. „Rozumíte? Ničeho se nedotýkejte!“

Bambang strnul. Henry viděl, jak je živiální mužík vyděšený, ale přesto svému chráněnci nabídl deštník. „Nechte si ho,“ nařídil mu Henry. „A už běžte. Všichni běžte.“

Přísně se rozhlédl po mužích shromážděných kolem stanu. Ti uctivě couvli a zmizeli v provazcích deště.

Henrymu trvalo dlouho, než si zvykl na pach rozkládajících se těl. Většina z desítek lůžek ve stanu byla plná mrtvol. Jeden pacient sledoval lékaře očima, na víc jeho síly nestačily. Henry pohlédl na kartu v nohou lůžka a pak ke kapačce připojil nový sáček s glukózou, což bylo to jediné, co pro toho nebožáka mohl udělat. Smrtné chroptění v hrdle naznačovalo, že muž už brzy dojde klidu navždy.

V malém oddělení polní nemocnice leželi v podivně zkroucených polohách tři mrtví lékaři. Byli jako všichni z téhle organizace, s nimiž se Henry setkával po celém světě – mladí, krátce po atestaci. Henry oceňoval odvalu, s níž čelili neviditelnému nepříteli. Odvážní muži a ženy, kteří se vrhali do bitvy, z níž by většina lidí strachem z infekce uprchla. Nákaza byla mocnější než armády, nevypočitatelnější než terorismus. Nákaza byla krutější, než si lidská představivost dokázala vykreslit. A přece se mladí lidé jako tihle lékaři

byli ochotní postavit do cesty té nejosudovější síle přírody, jaká existovala.

A teď byli i oni mrtví.

Henry zapálil petrolejku. Její světlo dopadlo na hlavu lékařky ležící v kaluži krve na vyšetřovacím stole. Odhadoval ji na Afričanku nebo Haitanku: v lékařských sborech působilo hodně černošských lékařů. Jenže pak si uvědomil, že její pleť není černá. Byla modrá.

S cyanózou se setkal už dřív. Normálně ji způsobovalo špatné okysličení krve. Běžně se dala pozorovat buď na rtech a jazyku, nebo na konečcích prstů. Ale nikdy ještě neviděl, aby někdo takhle kompletně zmodral. Cholera, pomyslel si. Modrá smrt. Dávalo to smysl. Špatné hygienické podmínky v táboře, voda bůhvíodkud. Jenže kdokoli z polních lékařů uměl cholera léčit a všichni proti ní byli určitě očkovaní. Podíval se na skříňku s lékařským vybavením, obsahující základní diagnostické pomůcky: stetoskop, digitální teploměry, obvazy, tlakoměr, spekulum – skromná výbava pro nechirurgický tým, který tu měl asi tak týden léčit lokalizovanou infekci. Léky byly zamčené ve skřínce s plexisklovými dvířky. Inzulin, heparin, lasix, albuterol, cipro, ale hlavně antiretrovirotika.

Očividně to byli lékaři, ne vědci. Neměli žádné analytické vybavení. Místo toho přivezli plakáty a brožury o bezpečných sexuálních praktikách. Tým sem byl bezpochyby vyslán, aby zmapoval rozšíření nemoci, zaléčil tolik HIV pozitivních pacientů, kolik bude moct, a poučil internované o tom, jak se chránit. Nebyli vybavení na delší působení. V zásobách zbyly cereálie a hnijící croissant. Podíval se do pytlů s odpadky a našel tam spoustu lahvíček od tetracyklinu. Lékaři si museli myslet totéž, co on: že jde o cholera.

V laptopu na lavici za sebou našel soubor s popsánými případy. Autorkou záznamů byla dr. Françoise Champeyová,

zřejmě ta mladá lékařka ležící před ním. Vedla karty pacientů s úzkostlivou pečlivostí. Spatřil také dlouhý neodeslaný e-mail, adresovaný Lucu Barrému, šéfovi MSF v Paříži. Henryho francouzština byla natolik dobrá, aby dopis rozluštil. „Lucu, Lucu, potřebujeme Tvou pomoc!“ začínalo psaní naléhavě.

Máme tady takovou krizi, jakou jsi ještě neviděl! Za jediný týden se nám v téhle smrduté díře objevily desítky infekcí. Poslala jsem Ti prostřednictvím místních úřadů vzorky, dostal jsi je? Vůbec netušíme, s čím to tady bojujeme!

Smrtnost je extrémní. Potřebujeme vybavení! Patology! Tohle ve třech nezvládneme, Lucu. Mám strach.

Pod tím stálo:

DO PRDELE! Proč to nejde odeslat? Není tady internet, telefon, nic. Myslím, že nás tady uvěznili schválně.

Pak asi nechala e-mail otevřený, aby ho mohla odeslat při první možnosti připojení. Henry přešel kurzorem k poslednímu záznamu.

19. března, začátek našeho třetího týdne. Včera umřel Pablo. Srdce mi puká kvůli jeho rodině. Kdy se asi dozvědí, že už se nevrátí? Chudáček. Antoine i já jsme oba nemocní. Ležíme vedle našeho mrtvého přítele. Oba jsou mi tolik blízcí. Nikdy jsem k nikomu necítila to, co k tomu mrtvému a umírajícímu muži vedle sebe. Jsem vděčná za tenhle pocit, tuhle důvěrnou blízkost. Ale taky jsem rozzuřená. Ta příšera nás porazila. Tak na ni myslím: jako na příšeru. Stvoření, které nevidíme, protože nemáme přístroje, kterými bychom nahlédli do buněk, takže se před námi ukrývá, vysmívá se nám a teď nás zabíjí. Proč jsme –

Tady dopis končil. Nedopsanou otázkou, neodeslaný, nezodpovězený.